

OKRUŽNI SUD U PRIŠTINI

KA Nr. 185/2010

P Nr. 200/10

7. februar 2011.g.

Sudija za potvrđivanje Gianfranco Gallo, EULEX-ov sudija na Okružnom sudu, kojem je dodeljen ovaj slučaj na osnovu pisma imenovanja od 4. januara 2011.g. u krivičnom slučaju protiv optuženih:

Slavise Petkovića, Branislava Grbića, Nemanje Vujovića, Muhameta Sadiku, Ruzhdija Prebreze, Ismeta Hasanija, Fidana Sadiku, Rifata Sadiku, Shemsija Haliti, Ganija Zeneli i Dritona Hamiti, sa ličnim podacima kao u zapisniku sa sednice za potvrđivanje optužnice od 18. januara 2011.g.

Tereti ih se za sledeća krivična dela prema optužnici koju je 6. avgusta 2010.g. podigla tužilac STRK Maria Bamieh.

Pronevera na dužnosti u saučesništvu prema članu 340, paragrafi 1 i 3 Krivičnog zakona Kosova (KZK) u vezi sa članom 23 KZK (protiv Slaviše Petkovića, Branislava Grbića, Nemanje Vujovića, Muhameta Sadiku, Ruzhdi Prebreze, Ismeta Hasanija, Fidana Sadiku, Rifata Sadiku, Shemsija Haliti, ganija Zenelli i Dritona Hamitija).

Pronevera u saučesništvu prema članu 257, paragrafi 1 i 3 Krivičnog zakona Kosova (KZK) u vezi sa članom 23 KZK (protiv Slaviše Petkovića, Branislava Grbića, Nemanje Vujovića, Muhameta Sadiku, Ruzhdi Prebreze, Ismeta Hasanija, Fidana Sadiku, Rifata Sadiku, Shemsija Haliti, Ganija Zeneli i Dritona Hamitija).

Prevara na dužnosti u saučesništvu prema članu 341, paragrafi 1 i 3 Krivičnog zakona Kosova (KZK) u vezi sa članom 23 KZK (protiv Slaviše Petkovića, Branislava Grbića, Nemanje Vujovića, Muhameta Sadiku, Ruzhdi Prebreze, Ismeta Hasanija, Fidana Sadiku, Rifata Sadiku, Shemsija Haliti, Ganija Zeneli i Dritona Hamitija).

Prihvatanja mita prema članu 343, paragraf 1 Krivičnog zakona Kosova (KZK) (protiv Nemanje Vujovića).

Davanje mita prema članu 344, paragraf 1 Krivičnog zakona Kosova (KZK) (protiv Ruzhdi Prebreze).

Falsifikovanja službenih dokumenata u saučesništvu prema članu 348, paragraf 2 Krivičnog zakona Kosova (KZK) u vezi sa članom 23 KZK (protiv Slaviše Petkovića, Branislava Grbića, Nemanje Vujovića, Muhameta Sadiku, Ruzhdi Prebreze, Ismeta Hasanija, Fidana Sadiku, Rifata Sadiku, Shemsija Haliti, Ganija Zeneli i Dritona Hamitija).

Falsifikovanja dokumenata u saučesništvu prema članu 332, paragraf 3 Krivičnog zakona Kosova (KZK) u vezi sa članom 23 KZK (protiv Nemanje Vujovića, Muhameta Sadiku, Ruzhdi Prebreze, Ismeta Hasanija, Fidana Sadiku, Rifata Sadiku, Shemsija Haliti, Ganija Zeneli i Dritona Hamitija).

Nakon održanih sednica za potvrđivanje optužnice prema članu 314 kosovskog zakona o krivičnom postupku (ZKPK) 15. decembra 2010.g., 18. januara 2011.g. i zaključenih 25. januara 2011.g. u prisustvu gore spomenutih optuženih i njihovih branioca, u prisustvu tužioca STRK i zakonskih zastupnika oštećenih iz Ministarstva pravde;

Prema članu 316 (4) ZKPK, donosi sledeće:

Rešenje

Optužnica PP br. 58/2010, koju je 6. avgusta 2010.g. podigla tužilac STRK, je potvrđena.

Optužnica, zajedno sa zapisima spisa predmeta, biće poslana Predsedavajućem sudiji na glavnom pretresu čim ovo Rešenje postane konačno.

Obrazloženje

Dana 6. avgusta 2010. tuzioc STRK-a podigao je optužnicu protiv gore spomenutih optuženih i podneo optužbe kako su gore opisane.

Podpredsednik skupštine EULEX-ovih sudija je prema pismu o dodeljivanju predmet dodelio dole potpisanom sudiji dana 4. januara 2011.g. i time zamenio ranije imenovanog sudiju od 25. avgusta 2010.g.

Javne sednice o potvrđivanju optužnice održane su 15. decembra 2010.g., 18. januara 2011.g. i 25. januara 2011.g.

Tuzioc je glasno pročitao optužnicu prema članu 314 (3) ZKPK.

Nakon šta je optužene pitao da li su razumeli optužnicu, sudija im je dao priliku da se izjasne krivima ili da nisu krivi, kako je predviđeno u članu 314 (4) ZKPK. Svi optuženi su rekli da su razumeli optužnicu i izjasnili se da nisu krivi. Potom je sudija dao reč braniocima za daljnje komentare, kako predvide član 314 (5) ZKPK a potom optuženima za njihov konačne komentare.

Sudski nalazi:

Prema dokazima sadržanim u spisima predmeta ima dovoljno dokaza da podrže vrlo osnovanu sumnju da su optuženi izvršili krivična dela zbog kojih su optuženi. Istraga je uključila saslušanje brojnih svedoka, službenika i zaposlenih u MZP-a, procenu ugovora za građevinske radove izvedene u ime MZP-a, finansijske zaoise optuženih i druge dokaze, koji su doveli do zaključka da postoji jako osnovana sumnja za elemente terećenja sadržanih u optužnici, npr. da su optuženi zloupotrebili sredstva MZP-a i postupajući tako izvršili krivična dela za koja ih se tereti u optužnici.

Činjenična osnova ovih krivičnih dela je u tome da je slučaj prizašao iz izveštaja revizora za 2005.g. ukazujući na gubitak od 1.1 milion evra iz Ministarstva za zajednice i povratak (MZP).

Sledeći otkriće u revizorskom opštem izveštaju iz 2005.g. nastavljena je istraga koja je otkrila da su pripremljeni mnogi ugovori u vrlo kratkom vremenskom periodu (od 1. jula do 13. septembra 2006) nakon šta su navodni radovi trebalo da budu obavljani. Neki od projekata izgradnje kuća za povratnike u ime MZP-a nikada nisu izvršeni. Tokom istrage na raznim lokacijama utvrđeno je da su ugovori bili u potpunosti fiktivni.

Ipak, kada su ugovarači, npr. potpisnici ugovora, ispitivani, svi su pojedinačno i kolektivno izjavili istu stvar – da su obavili druge radove za koje nije bilo ugovora, a da bi bili plaćeni, morali su potpisati ove lažne ugovore i račune.

Izašlo je na videlo da je deo ovih radova koje su obavili ovi ugovarači, uključujući veliko renoviranje kuće ministra Petkovića, do kuće lica zaduženog za nabavu Nemanje Vujovića, do kuće ministrove prijateljice Marine Dimitrijević, do kuće Anisa Rexhepija, obezbeđenja ministra Petkovića. Renoviran je i restoran zvan "Tropikana". Ne izgleda kao da svi ovi radovi imaju razloga biti povezani sa delatnostima MZP-a.

Ukupni gubitak, koji optužnica može dokazati prema snazi ugovora je oko 600.000 evra. Tijelo koje je izgubilo novac ovim lažnim ugovorima je Ministarstvo privrede i financija koje je platilo ove lažne ugovore.

Branioци su postavili mnoga pitanja i svi su imali prigovore na optužnicu i zatražili da sud odbaci optužnicu i obustavi postupak protiv njihovih klijenata.

Postavljena su sledeća pitanja:

1. Krivična dela za koja se terete optuženi nisu u skladu sa članom 305, paragraf 1, tačke 3,4 i 5 ZKPK; imenom, krivična dela opisana u optužnici nisu precizna, nedostaje im definicija vremena i mesta, tačan iznos novca i uloga svakog optuženog;
2. Krivična dela koja su počinila službena lica nisu primenjiva na optuženi koji nisu zaposleni u MZP-u;
3. Dokazi o izvršenom saučesništvu službenog lica i ostalih optuženih (vlasnika građevinskih firmi) nedostaju ili su nedovoljni;
4. Neki od optuženih (vlasnici građevinskih firmi) nisu dobili nikakvu nezakonitu zaradu nego su jednostavno plaćeni za poslove koje su obavili;
5. Ugovore je sastavilo službeno lice u MZP-u, dok vlasnici građevinskih firmi nisu sačinili dokumente niti su ih lažirali; zato oni nisu odgovorni za krivična dela iz tačaka 6 i 7.
6. Istraga je bila produžena samo do 31. decembra 2007.g. a optužnica je podignuta 6. avgusta 2010.g.

7. Odlaganje prijema iskaza Slaviše Petkovića i Branislava Grbića i njihovo saslušavanje nakon podizanja optužnice predstavljaju povredu zakona, zajedno sa kasnim prijemom dokaza nakon podizanja optužnice.

* * *

Sud nalazi da pitanja iznešena u gornjim tačkama, tačke 1 i 3, nije potpuno neopravdana; ipak, optužnica je u svojoj celovitosti, uzimajući u obzir ne samo njezine tačke nego i obrazloženja i činjenična objašnjenja, dovoljna da omogući optuženima da razumeju optužbe protiv njih i da omogući njima i njihovim braniocima da pripreme svoju odbranu na glavnom pretresu.

Zapravo bi preciznija specifikacija optužaba i uloge svakog optuženog bila korisnija, iako se ne može reći da optužnica ne zadovoljava zahteve iz člana 305, paragrafa 1, tačaka 3, 4 i 5 ZKPK.

Konkretnije, kada se radi o mestu i vremenu izvršenja zločina, obadvoje su jasno naznačeni u optužbama pa zato daju odbrani mogućnost da se orjentira u vremenu i prostoru izvršenja.

Nadalje, u gornjoj tački 3 jasno je iz čitanja cele optužnice da je postojao dogovor između privatnih i službenih lica šta se tiče lažnih radova koji nikada nisu izvršeni ili su izvršeni ilegalno.

Sud nalazi da su pitanja postavljena u gornjoj tački 2 potpuno neosnovana.

Činjenica je da je nesporno da krivična dela pronevere na dužnosti, prevare na dužnosti, falsifikovanje službenih dokumenata moraju izvršiti službena lica, ali s druge strane, pošto su ova dela izvršena u saučesništvu službenih lica Petkovića, Grbića i Vujovića sa vlasnicima građevinskih firmi, i ta privatna lica se moraju smatrati odgovornima za gore navedene zločine.

Drugim rečima, u slučaju da se zakonska kvalifikacija zločina promeni zbog kvalitete jednog (ili više) krivaca (npr. od pronevere u proneveru na dužnosti zato šta je umešana službena osoba) svi ljudi koji su sarađivali sa službenom osobom, čak i ako nemaju naročito važnu poziciju, počinioce krivično delo pronevere na dužnosti a ne obične pronevere.

Sud nalazi da su pitanja postavljena u gornjim tačkama 4 i 5 nisu osnovana jer su optuženi znajući sačinili račune i potpisali ugovore za radove koji, ili nikada nisu izvršeni ili su izvršeni kao usluga personalu MZP-a i van delokruga aktivnosti MZP-a. Tužioc je podneo dovoljno dokaza čime je podržana vrlo osnovana sumnja protiv optuženih.

Sud nalazi da pitanja postavljena u tački 6 nisu osnovana. Član 304, paragraf 1 ZKPK ne daje rok tužlaštvu za podizanje optužnice, nego jednostavno kaže, da po završetku istrage, optužnica može biti podignuta uz podnošenje dovoljno osnova za podizanje optužnice.

Sud nalazi da pitanja postavljena u tački 7 nisu potpuno bez obrazloženja. Činjenica je da član 229 ZKPK da optuženi treba da budu ispitani najkasnije do zaključenja istrage.

Optuženog Slavišu Petkovića je ispitalo tokom istrage istražilac UNMIK-ove civilne policije 21. aprila 2008.g. u prisustvu njegovog branioca Zefa Prenaja. Ovo je dovoljno (čl. 229 ne zahteva da ispitivanje vrši tužioc) da se ispoštuju odredbe člana 229 ZKPK.

Naprotiv, optuženog Branislava Grbića je kao svedoka ispitvala civilna policija UNMIK-a 21.marta 2008.g. a dao je i iskaz svedoka 15. januara 2007.g. Ispitivao ga je tužioc STRK kao optuženoga samo 23. decembra 2010.g. u prisustvu njegovog branioca Živojina Jokanovića.

Neosporno je da je odredba člana 229 ZKPK nepravilno primenjena prema optuženom Grbiću, ali sud nalazi da, pošto je sednica za potvrđivanje optužnice održana nakon šta je tužioc saslušao optuženog kao osumnjičenog, gornja povreda se ne može smatrati značajnom.

Zapravo gornja pogreška neće utjecati na donošenje ispravne presude (čl. 403, par. 2 ZKPK), pošto je sudiji za potvrđivanje optužnice i strankama dostavljen iskaz pre sednice za potvrđivanje optužnice, pa je odbrana mogla zasnivati svoje argumente na gore spomenutom iskazu.

Sud je svestan odredaba člana 317 (1) ZKPK da rešenje o potvrđivanju optužnice i njegovo obrazloženje treba da budu napisani na način da ne prejudiciraju presuđivanje po pitanjima koja će biti razmatrana tokom glavnog pretresa. Kao takva pitanja može proceniti i sudsko veće pa zato prava optuženih u ovoj fazi nisu povređena.

Prihvatljivost dokaza:

U ovoj fazi sud nije proglasio ni jedan od predloženih dokaza neprihvatljivim dokazima.

Branioac Ruzhdija Prebreze je postavio pitanje o neprihvatljivosti iskaza koji je njegov klijent dao tokom saslušanja pred policijom 29. oktobra 2006.g. Iz spisa predmeta izgleda da je optuženi Prebreza dao taj iskaz u prisustvu svog branioca.

S druge strane, iz gornjeg iskaza proizlazi da je on obavešten o svojim pravima, između ostalih i o pravu da ima pravo tražiti asistenciju svoga branioca.

Razumevanje odredaba iz čl. 231 i 213 ZKPK (Prebreza je saslušan dok je bio uhapšen) jasno pokazuje da je optuženi zaista imao pravo na asistenciju svog branioca, ali prisustvo branioca tokom ispitivanja nije obavezno.

Pošto g. Prebreza nije iskoristio svoje pravo da bude ispitan u prisustvu branioca, ispitivanje je bilo potpuno zakonito.

Nadalje, član 235 ZKPK navodi povrede koje iskaz optuženoga čine neprihvatljivim i okolnost da ispitivanje nije obavljeno u prisustvu branioca nije navedena među gornjim povredama.

Advokat Rame Gashi je postavio pitanje o postojanju neprihvatljivih dokaza prema članu 156 (1) i (2) ZKPK u vezi sa njegovim klijentom, optuženim Nemanjom Vujovićem. Ipak, osim nejasne i uopštene žalbe, sud nije dobio detalje o tome koji bi dokazi trebali biti proglašeni neprihvatljivima i razloge za to. Izuzetak je očito toliko nejasan da bi bio potvrđen. U svakom slučaju sud ne smatra ni jedan od dokaza protiv optuženog Vujovića neprihvatljivim

Novi dokazi koje su sudu predali branioci Rame Gashi (ugovor o zaposlenju Nemanje Vujovića) i advokat Ahmet Ahmeti (za Fidana Sadiku) nisu prihvatljivi prema članu 314 (6) ZKPK, kako je to ispravno sagledao tužioc, pa će zbog toga biti vraćeni advokatima kako bi ih podneli tokom glavnog pretresa.

Nikakvi drugi dokazi se ne smatraju neprihvatljivima.

Više svedoka treba biti pozvano na glavni pretres:

Milorana Smilića je predložila odbrana kao svedoka.

STRK je dostavilo sudu rukom napisan spisak imena svedoka koji treba da budu pozvani na glavni pretres, u prilogu zapisnika sa sednice o potvrđivanju optužnice dana 18. januara 2011.g.

Odlučeno je kao u dispozitivu ovog rešenja.

Datum 7. dan februara 2011.g.

Sudija za potvrđivanje

Gianfranco Gallo
Krivični sudija EULEX-a na Okružnom sudu

Pravni lek: Rešenje kojim je potvrđena optužnica je konačno.